

MATEMATIČKO PUTOVANJE

Nevenka Baretta i Zlatko Čmigiović, Varaždinske Toplice

Aquae Iasae

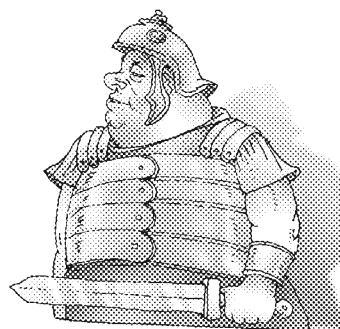
Je li znali da su Varaždinske Toplice, ljupko naselje na sjeveroistočnom rubu Hrvatskog Zagorja, najstarije prirodno lječilište u Hrvatskoj, a svoje su osnovne odrednice – položaj, ime i temeljnu djelatnost – dobile po prirodnom daru – izvoru termalne vode? Ovaj je izvor privukao već prve skupine skitalačkih lovaca i sakupljača iz starijeg kamenog doba.

Dokaze o svojevrsnom turizmu imamo već iz 3. st. pr. Krista. To bi svjedočilo o popriličnom prometu uz termalno vrelo i nekakvo svetište povezano s liječenjem. Naime, u stara vremena ljekovita moć termalne vode pripisivana je natprirodnim silama. Tada su u Varaždinskim Toplicama živjeli prvi po imenu poznati stanovnici – pripadnici panonskog plemena Jasi. Riječ *Jas* znači *posjednik vrućih vrela* ili Topličanin. Po Jasima su Rimljani naselju dali prvo poznato ime – AQUAE IASAE. U doba Rimskog Carstva, kroz puna četiri stoljeća od Kristova rođenja, Varaždinske Toplice doživljavaju svoj zlatni vijek. Bilo je to cvatuće kupališno mjesto gdje su se liječili pripadnici rimskih legija, među njima i visoki časnici, a također i civilni dužnosnici.

Zadatak 1. Pomoću matematičke priče, uz pomoć cjenika, odgovorite na pitanja. Rješenju pridružite odgovarajuće slogove. Konačno rješenje daje ime rimske božice.

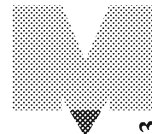
Dvanaest je putnika iz Rima došlo u Aquae Iasae. Nakon dugog i teškog puta su ogladnjeli. Okrijepili su se u restoranu „Vivat Caesar“.

Naručili su 3 janjca, 4 odojka, 15 rimskih kruhova i 3 bačve rimskog vina.

Putnici su se na kraju osladili s 24 limunade. Budući da je bilo ljeto i jaaako vruće, putnici su se odlučili rashladiti u jednom od rimskih kupališta.

Ubrzo je stigla večer,
te su prespavali.
Ujutro su krenuli dalje
prema Ateni.

Prema cjeniku restorana „Aquae Iassae” odgovori na pitanja.

Cijena mesa (odojak, janjac) _____ AS NER

Cijena pića (vino i limunada) _____ AS ŽI

Cijena kruha _____ AS VA

Cijena kupanja _____ AS BO

Cijena spavanja _____ AS MI

Ukupna cijena _____ AS CA

1 AS = 12 UNCA

Janjac.....VI AS

Odojak.....X AS

Rimski kruh.....IV UNCA

Bačva vina.....III AS

Limunada.....III UNCA

Kupanje.....VI UNCA

Spavanje.....XII UNCA

6	15	96	12	58	5

Liječenje je tada bilo vezano uz vjerovanje u božanstva, posebno pak niže božice nimfe (vile), a štovana je i kapitolska trijada – Jupiter, Junona i Minerva.

Najstarija škola u Hrvatskoj

Osim što su najstarije termalne toplice u Hrvatskoj, Varaždinske Toplice jedno su od rijetkih mjesta koja se mogu podičiti 530 godina dugom poviješću školstva. Prije nego je Kolumbo otkrio Ameriku, u Varaždinskim Toplicama djeca su već učila čitati i pisati. Toplička škola utemeljena je davne 1480. godine i prva je seoska škola u Hrvatskoj te jedna od najstarijih škola u jugoistočnoj Europi. Zahvaljujući izdašnom izvoru termalne ljekovite vode i liječenju ljudi, počevši od paleolitika kontinuirano kroz sve kulturne epohe, Varaždinske Toplice poznate su po brojnim kulturno-povijesnim spomenicima i specifičnim jelima koje smo pripremili gostima prilikom proslave 530. obljetnice školstva u Varaždinskim Toplicama.

Zadatak 2. Odgovorite na pitanja, riješite križaljku, te odredite ime rimskog kruha.

1. Koliko jedna tona ima grama?
2. Koliko je funta sira potrebno za 600 šnita kruha?
3. Kako nazivamo rezultat zbrajanja?
4. Koliko šnita dobijemo ako ispečemo 25 plehova kruha?
5. Koliko funta je 2584 grama?

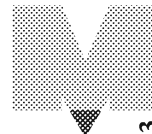
Rimski kruh

Za 1 pleh (40 šnita):

Smrvi 2 funte (646 g) sira u tarioniku. Naspri 1 funtu (323 g) finog pšeničnog brašna. Umuti 2 jaja i oblikuj kruščiće, stavi na lovorovo lišće i polagano peci na vrućoj ploči prekriveno poklopcem. Nakon pečenja medom premaži gornju stranu.

1.									
2.									
		3.							
4.									
5.									

Zadatak 3. Uz pomoć recepata odredite ime etno-kuće iz 1801. godine.

RIMSKO VINO

Za 5 l rimskog vina potrebno je:

- 5 l vina
- 7.5 dl meda
- 2.5 g cimeta
- 3 g bibera
- 2 lovorova lista

Ako na našu proslavu 530. obljetnice školstva dolazi 100 gostiju i ako svaki gost popije 1 dl rimskog vina, koliko je potrebno sastojaka da bi počastili goste rimskim vinom?

Dopuni:

Vino: _____ litara

MU

Med: _____ dl

KO

Biber: _____ g

FAN

Cimet: _____ g

HI

Broj lovorovih listova: _____ dl

VA

TOPLIČKA LIMUNADA

Za 10 l topličke limunade potrebno je:

- 10 l termalne vode
- 1 kg limuna
- 1.5 kg šećera

U našoj je školi 360 učenika. Ako na proslavi 530. obljetnice školstva svaki učenik popije 2 dl limunade, koliko je sastojaka potrebno?

Dopuni:

Termalna voda: _____ l

ZEJ

Limun: _____ kg

ŽA

Šećer: _____ kg

TE

10	72	6	10.8	15	4	5	7.2

Literatura:

1. <http://www.toplice-vz.hr>
2. www.os-alikukuljevicavarazdinske-toplice.skole.hr

Rješenja:

1. BOŽICA MINERVA, 2. LIBUM, 3. MUZEJ FANTEKOVA HIŽA

